

Yrkesskadedekning i trygden

– sentrale utviklingstrekk i høyesterettspraksis:
hovedlinjer og utvalgte emner

Nettsiden for forelesningen: www.ejuss.no

Ønsker du tilgang i 6 mnd? Send e-post til
morten@lexiaeducation.no

Professor dr. juris Morten Kjelland

1

Nettsiden for forelesningen: www.ejuss.no

Velkommen

Program & lysbilder

Oppgaver

Tilleggsressurser

Kontaktskjema & support

Historie

Yrkesskadedekning i trygden
~ sentrale utviklingstrekk i høyesterettspraksis: hovedlinjer og utvalgte emner. JUS 11. mars 2025

Lysbildene til Morten Kjellands forelesning på Det årlige trygderettskurset, JUS 11. mars 2025

Klikk for å laste ned lysbildene

2

DISPOSISJON

– plan for innlegget

Bedriftsvilkårene

Yrkesskader (ulykkebegrepet)

Yrkessykdom

Årsakssammenheng

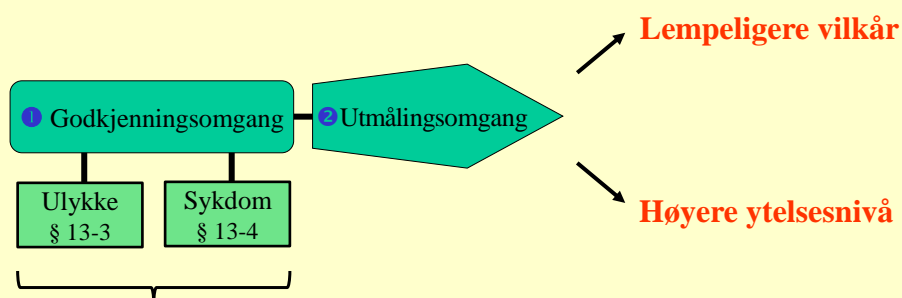
Kort om utmåling

3

Bedriftsvilkårene

– plassering, og litt om yrkesskadefordeler i et «nøtteskall»

Må ha sin **årsak** i yrkesrelaterte forhold,
se ftrl. § 13-6 = inngangskriteriene

4

Bedriftsvilkårene

– inngangskriteriene: tre kumulative vilkår med nær sammenheng

Ftrl. § 13-6 andre ledd

«Yrkesskadedekningen gjelder for yrkesskader som oppstår mens arbeidstakeren er **i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden.**»

Ysfl. § 10

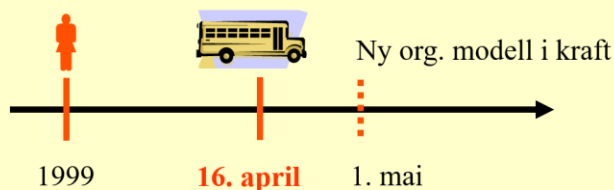
«Yrkesskadeforsikringen skal ... dekke skader og sykdommer som arbeidstaker påføres **i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden.**»

5

Bedriftsvilkårene

– *Hyggetur med jobben I* (Rt. 2004 s. 487)

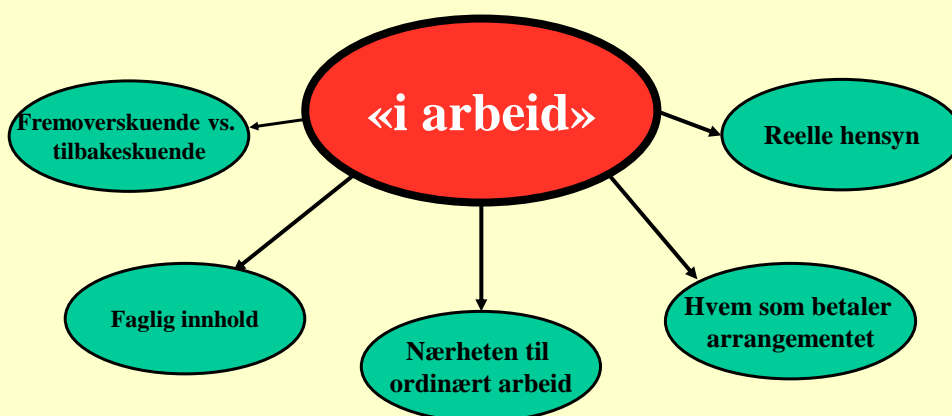
- ▶ Alle ansatte deltar (25 personer)
- ▶ Avreise med buss kl 14.00
- ▶ Omvisning på Krageberg gård

6

Bedriftsvilkårene

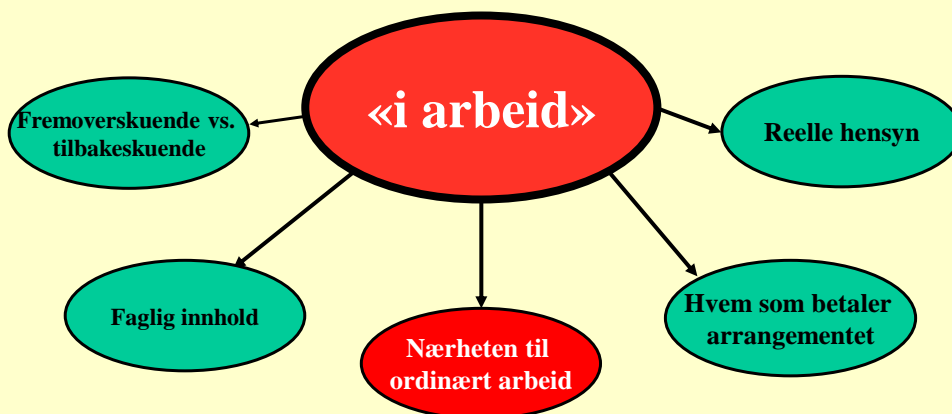
– Hyggetur med jobben I (Rt. 2004 s. 487)

7

Bedriftsvilkårene

– Hyggetur med jobben I (Rt. 2004 s. 487)

8

Bedriftsvilkårene

– *Hyggetur med jobben II* (Rt. 2014 s. 513)

9

Bedriftsvilkårene

– *Hyggetur med jobben II* (Rt. 2014 s. 513): essensen i dommen

Høyesterett:

10

Bedriftsvilkårene

– mange og ulikeartede saker

Ftrl. § 13-6 andre ledd

«Yrkesskadedekningen gjelder for yrkesskader som oppstår mens arbeidstakeren er **i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden.**»

Bedriftsvilkårene – når er man dekket på reiseveien?

11

Bedriftsvilkårene – når er man dekket på reiseveien?

12

Reglene om yrkesskader kan være vanskelige å navigere i. Er man i tillegg på reiseveien når skaden skjer, vil den rettslige situasjonen kunne bli enda mer uoversiktlig. Det er derfor behov for en ryddig fremstilling av dette stoffet. *Skader på reiseveien* er den første helhetlige fremstillingen av reglene om yrkesskadedekning for skader som har skjedd på reiseveien.

Boken omhandler reglene i yrkesskade-forsikringsloven og folketrygdløven, men den belyser også dekning basert på hovedtariffavtaler og individuelle forsikringer.

Fremstillingen inneholder en generell del om når en skade anses å ha skjedd «i arbeid på arbeidstedet i arbeidstiden» og går mer

Morten Kjelland

SKADER PÅ REISEVEIEN

Morten Kjelland

SKADER PÅ REISEVEIEN

Når er man yrkesskadedekket?

GYLDENDAL

konkret inn på praktiske tilfeller som reiser til og fra arbeid, tjenstereiser og reiser til og fra hjemmekontor. Bokens hovedfokus er på de alminnelige reglene om yrkesskadedekning for arbeidstakere, i tillegg til de særskilte reglene som gjelder for blant annet elever, studenter, militærpersonell, skipsarbeidere og oljearbeidere.

Målgruppen for boken er advokater, dommere, sakshandlere og andre som arbeider med yrkesskadesaker.

Morten Kjelland ble dr. juris i 2008 og har siden 2013 vært professor i rettsvitenskap. Han har gitt ut en rekke bøker og artikler innen fagfelt som erstatningsrett og velferdsrett.

13

Tradisjonelle reisesaker

14

Bedriftsvilkårene: tradisjonelle reisesaker

Installasjonsinspektør (Rt. 2000 s. 220)

- ✓ På vei hjemmefra til første kundebesøk
- ✓ Utenfor dekningsområde
- ✓ Høyesteretts flertall (3): «klar støtte for ... i lovteksten i § 13-6 annet og fjerde ledd»
- ✓ Flertallsvotumet: støtte i fast trygderettspraksis, eksempelvis TRR-1991-678
- ✓ Ulovfestet unntak ved «særlige forhold»
- ✓ Utilstrekkelig for å anvende unntaket at arbeidsgiver betalte godtgjørelse

Elektromontør (Rt. 2000 s. 1028)

- ✓ På vei hjemmefra til arbeidsstedet
- ✓ Utenfor dekningsområde
- ✓ Høyesterett: viser til argumentasjonen i Installasjonsinspektør-dommen
- ✓ Anvendelse av det ulovfestede unntaket? Nei – ikke ansett tilstrekkelig at:
 - arbeidsgiver eide bilen
 - det ble betalt lønn i reisetiden
 - at det i bilen var det verktøy som ble benyttet i arbeidet

15

Bedriftsvilkårene

– deloppsummering

Installatørinspektør Rt. 2000 s. 220

Elektromontør Rt. 2000 s. 1028

Ikke dekket av yrkesskadereglene på reise mellom hjem og arbeidssted med mindre

- Reisen skjer i «**arbeidsgivers regi**» eller reisen medfører «**vesentlig økt risiko for skade**»

§ 13-6. Arbeidstakere

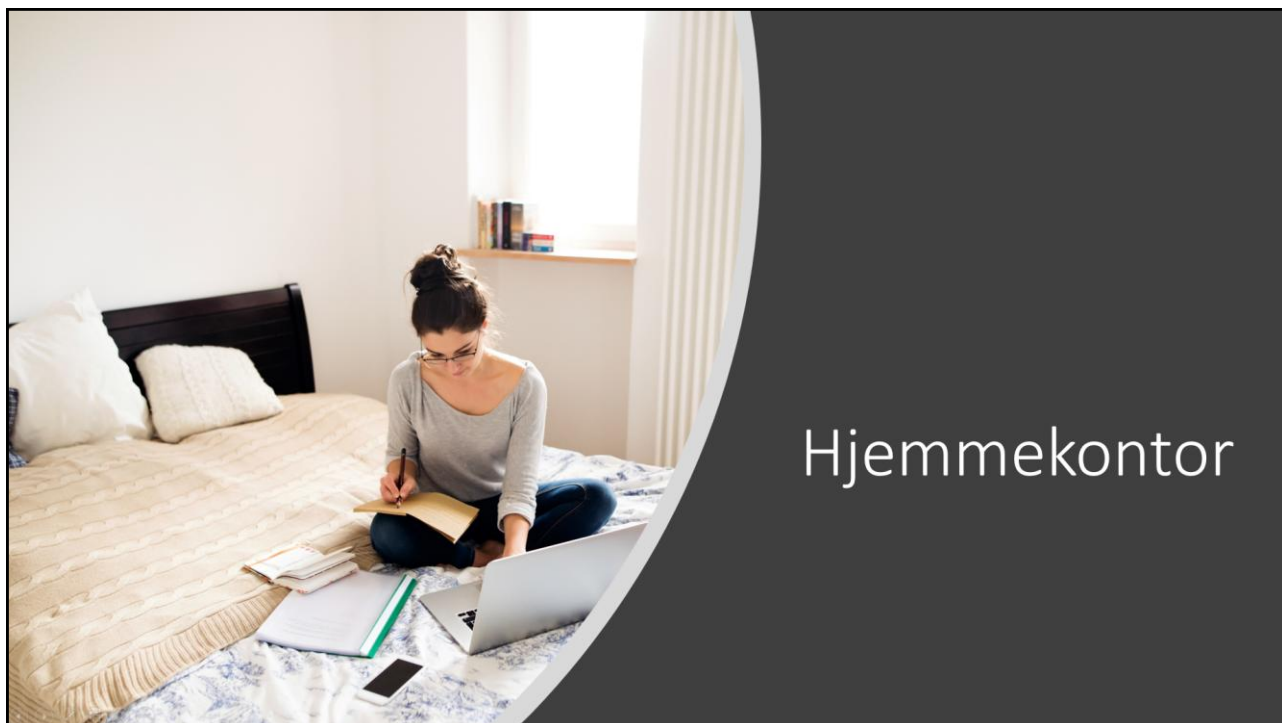
Arbeidstakere (§ 1-8) som er medlemmer i trygden, er yrkesskadedekket.

Yrkesskadedekningen gjelder for yrkesskader som oppstår mens arbeidstakeren er i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden.

For arbeidstakere på skip på 100 bruttoregister tonn eller mer regnes hele det tidsrommet de er om bord som arbeidstid. Det samme gjelder for arbeidstakere som oppholder seg på anlegg eller innretninger i oljevirksomheten til havs.

På reise til og fra arbeidsstedet gjelder yrkesskadedekningen dersom transporten skjer i arbeidsgiverens regi, eller er av en slik karakter at den medfører vesentlig økt risiko for skade. Departementet gir forskrifter med nærmere bestemmelser.

16

Hjemmekontor

17

Hjemmekontor utenfor pausesituasjoner

– oversikt over sentrale argumentasjonslinjer utviklet i trygderettspraksis

Nødvendighetskriteriet

Arbeidskriteriet

Arbeidet kan ikke utføres fra annet sted enn hjemmekontor

- arbeidets art
- geografiske begrensninger
- tidsperspektivet

Arbeidet kan utføres fra annet sted enn hjemmekontor

Arbeid påbegynt i hjemmet

Arbeid som skulle avsluttes fra hjemmet

18

Hjemmekontor og skader

innenfor lunsj- og andre pausesituasjoner

– sentrale argumentasjonslinjer: *Lege på hjemmevakt (HR-2024-1571-A)*

19

Lege på hjemmevakt (HR-2024-1571-A)

– hovedtrekk i flertallsvotumet

- 1 Bedriftsvilkårenes indre sammenheng | Stadfester (ikke noe nytt)
- 2 Begrepet «i arbeid» anviser et tilknytningskrav | Stadfester (ikke noe nytt)
- 3 Et generelt tolkningsprinsipp om å utvise «forsiktighet med å tolke bedriftsvilkårene utvidende» | Stadfester (ikke noe nytt)
- 4 Unntak fra det generelle tolkningsprinsippet om ulykken skjer på ordinært arbeidssted, som da skal bedømmes «romslig» (ikke noe nytt)

5 Problemstilling og sakens kjerne – avdempet tilknytningskrav ved hjemmekontor?

«Spørsmålet i saken her er om denne romslige bedømmelsen av tilknytningskravet også skal gjøres når arbeidstakeren har pause fra arbeidet i eget hjem. I bekreftende fall vil skader som skjer under spise- og hvilepauser mellom to arbeidsøkter på hjemmekontor, være omfattet av yrkesskadedekningen. Slik jeg ser det, krever dette at loven tolkes utvidende, ut over sin ordlyd, også i disse tilfellene.» (kursivering i original)

20

Lege på hjemmevakt (HR-2024-1571-A)

– de tre bærende argumentasjonslinjene i flertallsvotumet, med kommentarer av MK

Trygderettspraksis

«Det er for det *første* ikke påvist noen trygderettspraksis som underbygger at arbeidstakere er dekket i pauser på hjemmekontor.» (avsnitt 38)

Kommentar: Uklart hvilket empirisk belegg førstvoterende har for påstanden, men fremstår riktig.

Kommentar: Fravær av praksis kan ikke stenge for utfylling og rettsutvikling.

Formålsbetraktninger

«For det *andre* mangler yrkesskadekravet etter min mening støtte i formålsbetraktninger. ... I perioder arbeidstakeren er i eget hjem og har pause fra arbeidet, vil de skadene som måtte oppstå, i alminnelighet ikke ha noen tilknytning til arbeidet og arbeidslivet.» (avsnitt 39–40)

«Som påpekt av A kan nok lovformålet på samme måte også tale mot yrkesskadedekning i en del skadetilfeller som måtte oppstå mens arbeidstakeren rent faktisk arbeider i eget hjem. Men disse tilfellene faller innenfor ordlyden i § 13-6 andre ledd. Da kan ikke formålsbetraktninger bringe den trygdete ut av dekningen, se Rt-2006-1129 *pågripelse ...*» (avsnitt 41)

Kommentar om konsistens/metode

Lovforarbeider

«For det *tredje* støtter heller ikke lovforarbeidene at arbeidstaker er dekket under pauser fra arbeid i hjemmet. ...

Forarbeidene fremhever at målsettingen var å erstatte skader «som skyldes arbeidet eller den spesielle risiko det medfører», se Ot.prp. nr. 35 (1958) side 25. Skader som skjedde i hvile- og spisepauser på arbeidsstedet, ble i praksis ansett å skyldes denne spesielle risikoen.» (avsnitt 42)

Kommentar om konsistens/metode

21

Lege på hjemmevakt (HR-2024-1571-A)

– de tre bærende argumentasjonslinjene i flertallsvotumet, med kommentarer av MK

Rettssetningen som uttrykker gjeldende rett (ny rettsavklaring fra Høyesterett):

«I mangel av særlige holdepunkter er jeg derfor kommet til at uttrykket «i arbeid» i folketrygdloven § 13-6 andre ledd må forstås slik at **arbeidstakere som arbeider i eget hjem, ikke er yrkesskadedekket under pauser i arbeidet, heller ikke under spisepauser.**» (avsnitt 44)

22

Lege på hjemmevakt (HR-2024-1571-A)

– de tre bærende argumentasjonslinjene i mindretallsvotumet, med kommentarer av MK

23

Lege på hjemmevakt (HR-2024-1571-A)

– hovedtrekk i mindretallsvotumet

- (59) Da reglene om yrkesskadedekning ble utviklet, var hjemmekontor ikke vanlig. Dette har i de senere år endret seg. Selv om det tallmaterialet Høyesterett har fått presentert, er begrenset, viser det at bruk av hjemmekontor nå er utbredt. Det er rimelig å anta at bruken av hjemmekontor også dekker en rekke ulike situasjoner; fra hjemmekontorordninger som benyttes mer sporadisk av den enkelte arbeidstaker, til situasjoner der arbeidsgiver ikke har kontorplasser til de ansatte, slik at de er tvunget til å jobbe hjemmefra.
- (60) Denne utviklingen har medført at både arbeidet og arbeidsplassen i stadig større grad er flyttet ut av det ordinære arbeidsstedet og til arbeidstakernes hjem. Regulært må det antas at det har skjedd med arbeidsgivernes samtykke og ofte også på deres initiativ. Lovens uttrykk «i arbeid på arbeidsstedet» må dermed tolkes og anvendes på en ny faktisk situasjon.
- (61) Det er ikke tvilsomt at også skader som skjer utenfor ordinært arbeidssted, kan være omfattet av yrkesskadedekningen, se gravøl-dommen avsnitt 25 og akeulykke-dommen avsnitt 28. Som det følger av dommene, gjøres det i slike tilfeller en samlet vurdering med hovedvekt på vilkåret «i arbeid». Dersom dette vilkåret er oppfylt, vil arbeidsstedet anses for å være midlertidig flyttet. Jeg kan ikke se at det i disse dommene – eller i andre kilder – finnes støtte for at begrepet «i arbeid» i disse tilfellene skal tolkes på en annen måte enn der ulykken skjer på det ordinære arbeidsstedet.
- (62) I akeulykke-dommen fremheves det at et sentralt vurderingstema der skaden skjer utenfor ordinært arbeidssted, er hvilken tilknytning og nærhet det er mellom aktiviteten og arbeidstakerens ordinære arbeid, se avsnitt 43. Dette vurderingstemaet finner man også i praksis fra Trygderetten der en skade har skjedd i hjemmet, se for eksempel TRR-2000-3188. Også ved vurderingen av skader som har skjedd under pauser fra arbeidet på hjemmekontor, er det naturlig å vurdere om pausen har sterk nok tilknytning og nærhet til arbeidet til at skaden kan sies å ha skjedd «i arbeid».

24

DISPOSISJON

– plan for innlegget

Bedriftsvilkårene

● **Yrkesskader (ulykkebegrepet)**

Yrkessykdom

Årsakssammenheng

Kort om utmåling

25

Dekningsområdet

Folketrygdloven § 13-3

«[2] Som **arbeidsulykke** regnes en plutselig eller uventet ytre hending som medlemmet har vært utsatt for i arbeidet. Som **arbeidsulykke** regnes også en konkret tidsbegrenset ytre hending som medfører en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommende arbeid.

[3] **Belastningslidelser** som over tid har utviklet seg i muskel-/skjelettsystemet, regnes **ikke** som yrkesskade. Det samme gjelder lidelser som har utviklet seg som følge av psykiske påkjenninger eller belastninger over tid.»

26

Dekningsområdet

Markert ulykkesbegrep (dekning)

Ftrl. § 13-3 (2), 1.p., jf. ysfl. §§ 10 og 11 (1) a)

For eksempel stillas-fall

Rettspraksis: *Fotballspiller* (Rt. 2006 s. 1642), *Myggstikk* (Rt. 2009 s. 1619) og *Matforgifning* (Rt. 2009 s. 1485)

Avdempet ulykkesbegrep (dekning)

Ftrl. § 13-3 (2), 2.p., jf. ysfl. §§ 10 og 11 a)

For eksempel løfteskader

Rettspraksis: *Skygge* (Rt. 2005 s. 1757), *Pall* (Rt. 2007 s. 882) og *Musikklærer* (Rt. 2009 s. 1626)

Belastningslidelse (ikke dekning)

Ftrl. § 13-3 (3), 1.p., jf. ysfl. §§ 10 og 11 (1) a)

Økon. og administrative hensyn

Rettspraksis: *Ambulansesjåfør* (Rt. 2013 s. 645)

27

Dekningsområdet

Leksjon 2 Arbeidsulykkesbegrepet

- Yrskeskadeansvarets plassering
- Dekningsområdene – en hjelpeskisse
- Nærmere om det markerte ulykkesbegrepet
- Nærmere om det avdempede ulykkesbegrepet
- Kort om sikkerhetsventilen i ysfl. § 11 bokstav c
- Melding ved yrkesskade
- Covid 19-skader, noen refleksjoner

Skjema over arbeidsulykkesbegrepet

Arbeidsulykkesbegrepet - oversiktsskisse

Domskomentar av M. Kjelland til Løsemiddelbetinget hjerneskade (Rt-2012-1864)

Lysbilder fra forelesning om Passiv røyk III (Rt-2012-929) og Løsemiddelbetinget hjerneskade (Rt-2012-1864)

3.8 Dekningsområdet

Markert ulykkesbegrep (dekning)	Avdempet ulykkesbegrep (dekning)	Belastningslidelse (ikke dekning)
Ftrl. § 13-3 (2), 1.p., jf. ysfl. §§ 10 og 11 (1) a)	Ftrl. § 13-3 (2), 2.p., jf. ysfl. §§ 10 og 11 a)	
For eksempel fall fra stillas	For eksempel løfteskader	

28

Dekningsområdet

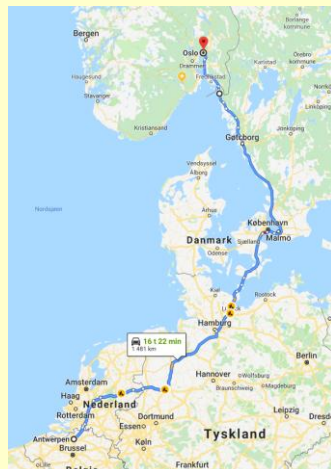
Markert ulykkesbegrep (dekning)

Ftrl. § 13-3 (2), 1.p., jf.
ysfl. §§ 10 og 11 (1) a)

Myggstikk
(Rt. 2009 s. 1619)

Faktum

2. august: Høy feber og hevelse → streptokokk A-infeksjon og nyresvikt

1. august: Sover etter at bilen var lastet av

Åpent vindu

30. juli 2004 kjører gjennom Belgia

29

Dekningsområdet

Markert ulykkesbegrep (dekning)

Ftrl. § 13-3 (2), 1.p., jf.
ysfl. §§ 10 og 11 (1) a)

Myggstikk
(Rt. 2009 s. 1619)

Faktum

1. august: Sover etter at bilen var lastet av

Påført myggstikk og klør –

men var det en **Belgisk** mygg?

30. juli 2004 kjører gjennom Belgia

30

Dekningsområdet

Markert ulykkesbegrep (dekning)

Ftrl. § 13-3 (2), 1.p., jf.
ysfl. §§ 10 og 11 (1) a)

Myggstikk
(Rt. 2009 s. 1619)

Faktum

1. august: Sover etter at bilen var lastet av

Mao: I arbeid på arbeid i arbeidstiden

Problemstillingen: En **arbeidsulykke?**

30. juli 2004 kjører gjennom Belgia

31

Dekningsområdet

Markert ulykkesbegrep (dekning)

Ftrl. § 13-3 (2), 1.p., jf.
ysfl. §§ 10 og 11 (1) a)

Myggstikk
(Rt. 2009 s. 1619)

Høyesterett:

«Dekning under yrkesskadeforsikringen stiller ikke krav om at ulykken har sammenheng med noen risiko ved selve arbeidet. I et **grensetilfelle** vil imidlertid det forhold at ulykken er **yrkesrelatert**, kunne være utslagsgivende for at hendelsen blir ansett som en arbeidsulykke. ...

[D]et [er] tale om myggstikk og smitte som personer som deltar i yrkeslivet kan bli påført hvorsomhelst og nårsomhelst, det være seg i arbeidstiden eller i fritiden. Hendelsen har derfor – selv når man ser stikket og smitten under ett – **karakter av å tilhøre dagliglivets risiko**. Den kan etter min oppfatning følgelig **ikke få det preg av ulykkesmoment** som folketrygdloven § 13-3 annet ledd første punktum krever når hendelsen i seg selv er lite ulykkespreget.» (avsnitt 50)

↳ Utfall: Ingen arbeidsulykke

↳ Videreført i annen praksis, bl.a. *Heismontør* (HR-2024-1982-A)

32

Dekningsområdet

Markert ulykkesbegrep (dekning)

Ftrl. § 13-3 (2), 1.p., jf. ysf. §§ 10 og 11 (1) a)

**Myggstikk
(Rt. 2009 s. 1619)**

Høyesterett:

«Dekning under yrkesskadeforsikringen stiller ikke krav om at ulykken har sammenheng med noen risiko ved selve arbeidet. I et **grensetilfelle** vil imidlertid det forhold at ulykken er **yrkesrelatert**, kunne være utslagsgivende for at hendelsen blir ansett som en arbeidsulykke. ...

[D]et [er] tale om myggstikk og smitte som personer som deltar i yrkeslivet kan bli påført hvorsomhelst og nårsomhelst, det være seg i arbeidstiden eller i fritiden. Hendelsen har derfor – selv når man ser stikket og smitten under ett – **karakter av å tilhøre dagliglivets risiko**. Den kan etter min oppfatning følgelig **ikke få det preg av ulykkesmoment** som folketrygdloven § 13-3 annet ledd første punktum krever når hendelsen i seg selv er lite ulykkespreget.» (avsnitt 50)

↳ Utfall: Ingen arbeidsulykke

↳ Videreført i annen praksis, bl.a. **Heismontør (HR-2024-1982-A)**

33

HR-2024-1982-A Rt

Instans	Noregs Høyesterett – Dom
Dato	2024-10-29
Publisert	HR-2024-1982-A
Stikkord	Yrkeskade. Arbeidsulykke. Yrkeskadeforsikringsloven § 11. Folketrygdloven § 13-3.
Sammendrag	En heismontør var sykmeldt i lengre tid etter å ha falt på grunn av en besvimelse og slått hodet i betonggulvet på arbeidsplassen. Arbeidsgiverens yrkesskadeforsikringselskap avviste ansvar for skaden. Høyesteretts flertall på fire dommere var enig i at skaden ikke var en arbeidsulykke, slik at vilkårene for yrkesskadeforsikring i yrkesskadeforsikringslova § 11 første ledd bokstav a ikke var oppfylte. Denne løsningen fant støtte i lovforarbeidene og i lovens formål. Fall uten ytre påvirkning og uten økt skadersisiko ble ikke ansett som omfattet av arbeidsulykkebegrepet. Årsaken til skaden måtte også ha en tilknytning til arbeidet eller risikofaktorer på arbeidsplassen. Arbeidsulykkebegrepet omfatter således ikke tilfeller der årsaken til fallet er sykdom eller at personen plutselig blir dårlig, slik som i denne saken. Vedtagelsen av ny folketrygdlov i 1997 ble ikke ansett å ha endret rettsstillingen. Heller ikke nyere praksis fra Trygderetten, Rikstrygdeverket og NAV tilsa en annen tolking av yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav a . Dissens 4-1. (Rt-sammendrag) Henvisninger: Yrkeskadeforsikringsloven (1989) §11 Folketrygdloven (1997) §13-3
Nøkkelavsnitt	A42 , A54 , A70 , A71 , A72
Saksgang	Oslo tingrett TOSL-2022-121898 – Borgarting lagmannsrett LB-2023-58557 – Høyesterett HR-2024-1982-A, (sak nr. 24-004440SIV-HRET).
Parter	Gjensidige forsikring ASA (advokat Jardar Aas) mot A (advokat Marit Asphaug – til prøve).
Forfatter	Dommarane Borgar Høgetveit Berg, Cecilie Østensen Berglund, Arne Ringnes og Espen Bergh. Dissens: domr Hilde Indreberg.
Sist oppdatert	2024-11-07
Henvisninger i teksten	Folketrygdloven (1966) §11-4 Yrkeskadeforsikringsloven (1989) §10 Folketrygdloven (1997) kap 13 Tvisteloven (2005) §19-8

Avgjøreter

Det

Skriv

lenke

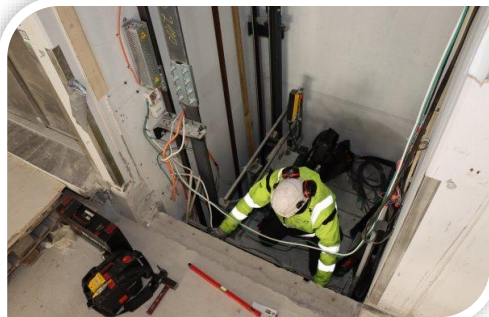

merknad

34

Oppsummering

- (71) Med «arbeidsulykke» meiner **yrkesskadeforsikringslova § 11 første ledd bokstav a** at skaden må skuldast ei **plutselig og ytre hending**. **Sjukdom og det at nokon brått blir dårleg**, som ikkje kan først attende til noka ytre hending eller nokon ytre påverknad, fell utanfor.
- (72) Lovførearbeida er klare på at eit **fall på grunn av sjukdom eller fordi nokon brått blir dårleg, fell utom lova**. Seinare praksis frå Trygderetten, Rikstrygdeverket og NAV kan ikkje endre på dette. Praksisen knytt til **folketrygdlova § 13-3 andre ledd første punktum** er ikkje avgjerande for tolkinga av **yrkesskadeforsikringslova § 11 første ledd bokstav a**. Tolkingresultatet som det er teke til orde for i saka her – at alle **sjukdomsutløyste fall** på flatt underlag er omfatta – kan etter mitt syn ikkje leggst til grunn utan lovending.
- (73) Det er ikkje naturleg å seia at samanstøyten med golvet er årsaka til As skade. Den eigentlege årsaka til skaden er at han svima av og deretter fall og slo hovudet. Dette er **ikkje ei arbeidsulykke** etter **yrkesskadeforsikringslova § 11 første ledd bokstav a**.

35

Arbeidsulykkesbegrepet

Avdempet ulykkesbegrep (dekning)

Ftrl. § 13-3 (2), 2.p., jf. ysfl. §§ 10 og 11 (1) a)

For eksempel løfteskader; løft av personer eller ting

Skygge (Rt. 2005 s. 1757)

Faktum: Vridningsskade i kne; misoppfatning hos skadelidte

Utfall: Ansett som arbeidsulykke

Sentrale presiseringer:

- ✓ Ikke tilleggskrav om «ytre» hending når arbeidstaker pga. vanskelig arbeidsstilling eller av andre grunner utsettes for ekstraordinær belastning eller påkjenning (avsn. 51)
- ✓ Den ekstraordinære påkjenning eller belastning kan i seg selv kunne utgjøre tilstrekkelig ulykkesmoment (avsn. 51)

36

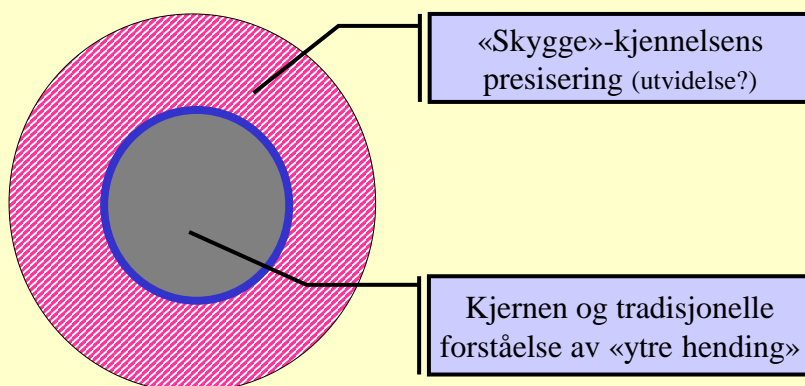
Arbeidsulykkesbegrepet

Avdempet ulykkesbegrep (dekning)

Ftrl. § 13-3 (2), 2.p., jf. ysfl. §§
10 og 11 (1) a)

For eksempel løfteskader; løft
av personer eller ting

Skygge (Rt. 2005 s. 1757)

37

DISPOSISJON – plan for innlegget

Bedriftsvilkårene

Yrkesskader (ulykkebegrepet)

• **Yrkessykdom**

• **Årsakssammenheng**

Kort om utmåling

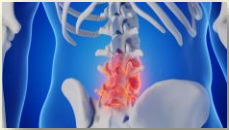
38

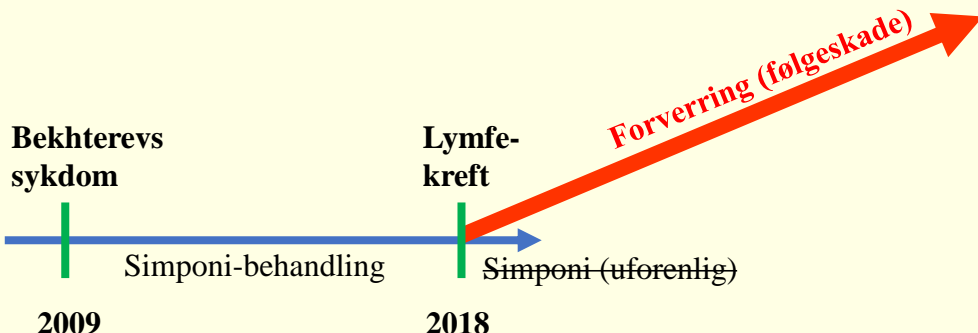
Avgjørelse	Tema og essensen i avgjørelsen	Hjemmel
<i>Passiv røyk I</i> (Rt. 2000 s. 1614)	Erstatningsrettslige årsakslærer; betydningen av selvforskyldt sårbarhet Hypotetisk årsakskonkurranse	Ysfl. § 11 første, andre og tredje ledd
<i>Passiv røyk II</i> (Rt. 2005 s. 495)	Forholdet mellom årsakskrav i trygd og erstatning; ingen betingelseslære i trygden	Ftrl. § 13-4 andre ledd bokstav d
<i>Passiv røyk III</i> (Rt. 2012 s. 929)	Presiserer at bokstav a-regelen gjelder den <i>generelle</i> – ikke konkrete – sammenhengen mellom aktuell sykdom og aktuell påvirkning.	Ftrl. § 13-4 andre ledd bokstav a
<i>Løsemiddelbettinget hjerne-skade</i> (Rt. 2012 s. 1864)	Presiserer at presumsjonsregelen i ysfl. § 11 andre ledd først kommer til anvendelse hvis skadelidte oppfyller de innbakte årsakskravene i yrkessykdomsforskriften.	Ysfl. § 11 andre ledd
<i>Kvikksølv</i> (Rt. 2013 s. 1642)	Presiserer at bokstav a-regelen ikke krever at vedkommende yrkesgruppe måtte ha vært eksponert for påvirkning som kunne gi de karakteristiske symptomene, og at verken påvirkningsgraden eller sannsynlighetsovervekt for en konkret årsakssammenheng er vurderingstema under bokstav a.	Ftrl. § 13-4 andre ledd bokstav a
<i>Prostatakreft</i> (HR-2022-2178-A)	Presiserer at bokstav a-regelen krever sannsynlighetsovervekt for at den aktuelle påvirkningen er egnet til å forårsake den aktuelle sykdommen.	Ftrl. § 13-4 andre ledd bokstav a
<i>Myokarditt</i> (HR-2023-2433-A)	Stadfester at presumsjonsregelen i ysfl. § 11 andre ledd først kommer til anvendelse hvis skadelidte oppfyller de innbakte årsakskravene i yrkessykdomsforskriften. Følger opp Rt. 2012 s. 1864.	Ysfl. § 11 andre ledd
<i>Bekhterevs sykdom</i> (HR-2024-2272-A)	Presiserer reglene om følgeskader av yrkesskader og yrkessykdom; skjæringsfelt mellom årsakssammenheng og utmåling.	Ftrl. §§ 13-3, 13-4 og 13-17

39

Bekhterevs (HR-2024-2272-A)

– årsakskravet ved følgeskader

Bekhterevs sykdom (2009) **Lymfekreft** (2018)

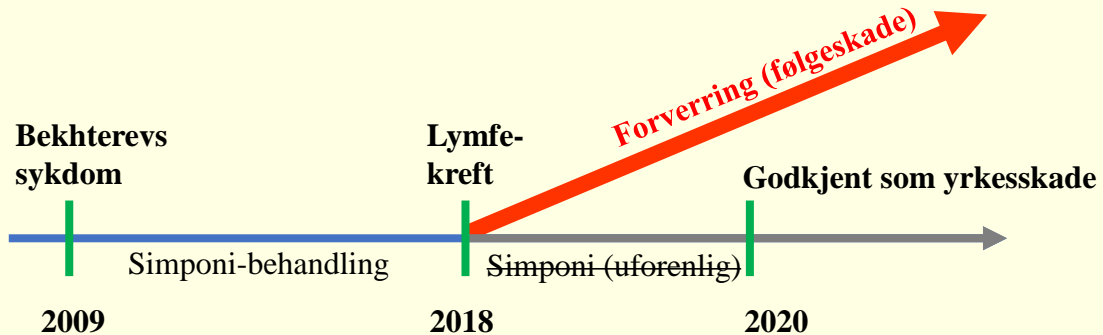
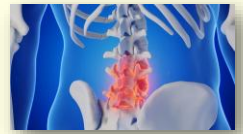
Forverring (følgeskade)

Simponi-behandling (2009) Simponi (uførelig) (2018)

40

Bekhterevs (HR-2024-2272-A)

– årsakskravet ved følgeskader

41

Bekhterevs (HR-2024-2272-A)

– årsakskravet ved følgeskader

På samme måte som partene mener jeg at [TRR-2008-1476](#) og rundskrivet gir et korrekt uttrykk for årsakskravet ved følgeskader: Følgetilstander kan godkjennes fullt ut som yrkesskade dersom **hovedårsaken** til tilstanden er en godkjent yrkesskade eller yrkessykdom. Fordi presumsjonsregelen i folketrygdloven § 13-4 andre ledd bokstav d ikke får anvendelse på følgeskadene, må dette etter mitt syn innebære at yrkesskaden eller yrkessykdommen må ha virket inn med *mer enn* 50 prosent. Dersom årsaksbidraget er lavere, kan ingen del av følgeskaden godkjennes som yrkesskade. **Hovedårsakslæren** suppleres med andre ord ikke av fordelingslæren i disse tilfellene.

Samlet sett ser jeg dette som et grensetilfelle. **I mange tilfeller vil nok grunnlidelsen måtte anses som hovedårsak når den forverres etter en yrkesskade eller yrkessykdom.** Det **spesielle** i denne saken er imidlertid at A ikke hadde symptomer fra sin Bekhterev-lidelse da han ble rammet av kreftsykdommen. Han var i praksis helt frisk, og årsaksbidraget fra grunnlidelsen må da anses beskjedent. Jeg er på denne bakgrunn kommet til at **yrkessykdommen lymfekreft er hovedårsaken til forverringen av As Bekhterev,** og at forverringen skal godkjennes som yrkesskade.

42

LOVDATAPRO Rettskilder Rettsområder Register Avansert søk Q rt-1998-1565

Min side > Hurtigsøk rt-1998-1565 > Nakkesleng I HR-1998-69-B - Rt-1998-15... > Hurtigsøk rt-2010-1547 > Nakkesleng IV HR-2010-2166-A - Rt-2010-... > Hurtigsøk rt-1998-1565 > Nakkesleng I HR-1998-69-B - Rt-1998-15...

HR-1998-69-B - Rt-1998-1565

Prof. dr. med. Helge Nordals angivelse av de fire bevisstemaene i *Nakkesleng I* (Rt. 1998 s. 1565)

1. For det første må det foreligge et adekvat traume, dvs det må ha virket mekaniske krefter tilstrekkelig til å skade biologisk vev.

I store trekk vil de krefter som virker på en person øke med økende hastighetsendringer av den bil en pasient sitter i. Det er imidlertid mange usikre omstendigheter som spiller inn, som bilsetets og nakkestøttens egenskaper, hodets stilling i kollisjonsøyeblikket, om pasienten er forberedt på støtet eller ei, om pasienten har forutbestående skade og derav følgende økt sårbarhet, om det er aldersbetingede svekkelser i nakkevirvelsøylen, evt ledsaget av forkalkninger, mmm.

Etter min erfaring skal man være meget forsiktig med å sette opp kategoriske grenser for hvilke hastighetsgrenser det er som er minimum for at helsebesvær oppstår. Det vil som regel dreie seg om relativ risiko for helseskader, som øker med økende hastighet. Således kan man se at selv ved meget høye hastigheter, og med betydelige skader med brudd og annet tilfølge, kan pasienten etter noen tid likevel føle seg helt frisk.

Etter min erfaring vil kollisjoner hvor en stillestående bil blir påkjørt bakfra av en annen bil med en hastighet under 10-15 km/t bare helt unntagelsesvis resultere i forbigående helseplager, og nesten aldri vange.
2. Det må foreligge akutt symptomer fra nakke eller hode innenfor maksimalt et par døgn. Regelen er at dess kraftigere skade, dess tidligere kommer plagene. Akutt symptomene vil hos de fleste dreie seg om stivhet og smerter i nakken, hodepine, eller forbigående besvær fra armene pga irritasjon av nerverøtter som passerer ut mellom nakkevirvlene.
3. Det må foreligge «brosymptomer» fra akuttfasen frem til en kronisk senfase, 1 år eller mer etter uhellet. Dersom pasienten blir frisk, for så flere uker eller måneder senere å få tilbake liknende besvær, øker usikkerheten mht om det er den tidligere skaden, eller naturlig tilbøyelighet for helsebesvær med smerter, stivhet o.l. som er hovedårsaken til besværene. De fleste vil mene at traumatisk betingede besvær som blir kroniske, særlig når det dreier seg om mindre skader uten brudd eller skade av nervevev, sjelden blir helt borte for så å komme igjen.
4. Sykdomsbildet må være forenlig med det man vet om skader påført ved nakkesleng. Dvs at f.eks. lammelser i armer eller ben som først opptrer måneder og år etter et uhell er ikke forenlig med det man vet om skademekanismen. Det må heller ikke være slik at helsebesværene etter uhellet bare er en fortsettelse av helsebesvær pasienten har hatt for uhellet. Sykdomsbildet må heller ikke ha en annen, mer sannsynlig forklaring i annen tilstand pasienten lider av. Slik tilstand kan være annen somatisk eller psykiatrisk sykdom, som har vært til stede allerede før uhellet, eller som har manifestert seg senere.»

43

De fire vilkår

– nye tendenser i trygderettspraksis: utvalgte eksempler

Busspassasjer (TRR-2022-1956)

«Det er hovedårsaklæren som gjelder, som imidlertid modifiseres av et fordelingsprinsipp der det foreligger flere årsaker til plagene. Ved bevisvurderingen er det den tidsnære dokumentasjonen som skal tillegges mest vekt, jf. Rt-1998-1565, og momenter i bevisvurdering vil være om arbeidsulykken hadde skadeevne, om det foreligger akutt- og brosymptomer, om skadebildet er forenlig med det man kan forvente ved en slik skadetype, og om det foreligger annen mer nærliggende årsak til plagene, jf. HR-2018-557-A. Retten bemerker at disse momentene blir veiledende i vurderingen, og at de ikke er kumulative vilkår slik som i nakkeslengsaker, ...»

44

De fire vilkår

– nye tendenser i trygderettspraksis: utvalgte eksempler

Busspassasjer (TRR-2022-1956)

«Det er hovedårsaklæren som gjelder, som imidlertid modifiseres av et fordelingsprinsipp der det foreligger flere årsaker til plagene. Ved bevisvurderingen er det den tidsnære dokumentasjonen som skal tillegges mest vekt, jf. Rt-1998-1565, og momenter i bevisvurdering vil være om arbeidsulykken hadde **[1] skadeevne**, om det foreligger akutt- og brosymptomer, om skadebildet er forenelig med det man kan forvente ved en slik skadetype, og om det foreligger annen mer nærliggende årsak til plagene, jf. HR-2018-557-A. Retten bemerker at disse momentene blir veiledende i vurderingen, og at de ikke er kumulative vilkår slik som i nakkeslengsaker, ...»

45

De fire vilkår

– nye tendenser i trygderettspraksis: utvalgte eksempler

Busspassasjer (TRR-2022-1956)

«Det er hovedårsaklæren som gjelder, som imidlertid modifiseres av et fordelingsprinsipp der det foreligger flere årsaker til plagene. Ved bevisvurderingen er det den tidsnære dokumentasjonen som skal tillegges mest vekt, jf. Rt-1998-1565, og momenter i bevisvurdering vil være om arbeidsulykken hadde **[1] skadeevne**, om det foreligger **[2+3] akutt- og brosymptomer**, om skadebildet er forenelig med det man kan forvente ved en slik skadetype, og om det foreligger annen mer nærliggende årsak til plagene, jf. HR-2018-557-A. Retten bemerker at disse momentene blir veiledende i vurderingen, og at de ikke er kumulative vilkår slik som i nakkeslengsaker, ...»

46

De fire vilkår

– nye tendenser i trygderettspraksis: utvalgte eksempler

Busspassasjer (TRR-2022-1956)

«Det er hovedårsaklæren som gjelder, som imidlertid modifiseres av et fordelingsprinsipp der det foreligger flere årsaker til plagene. Ved bevisvurderingen er det den tidsnære dokumentasjonen som skal tillegges mest vekt, jf. Rt-1998-1565, og momenter i bevisvurdering vil være om arbeidsulykken hadde **[1] skadeevne**, om det foreligger **[2+3] akutt- og brosymptomer**, om skadebildet er **[4] forenelig** med det man kan forvente ved en slik skadetype, og om det foreligger annen mer nærliggende årsak til plagene, jf. HR-2018-557-A. Retten bemerker at disse momentene blir veiledende i vurderingen, og at de ikke er kumulative vilkår slik som i nakkeslengsaker, ...»

Konkret rettsanvendelse: Ikke årsakssammenheng

Argumentasjonslinjen fulgt opp i bl.a. *Snile* (TRR-2024-1009) om ftrl. § 13-3 andre ledd

Argumentasjonslinjen fulgt opp i bl.a. *Varebilsjåfør* (TRR-2024-2059), Trygderetten 3. februar 2025

47

[TRR-2022-1114](#) (rygg og nakke)
[TRR-2021-3688](#) (skulder og arm)
[TRR-2021-3350](#) (hånd)
[TRR-2021-2872](#) (bl.a. ryggplager)
[TRR-2021-2829](#) (ryggplager)
[TRR-2021-1983](#) (arm og skulder)
[TRR-2021-1717](#) (kne, rygg og skulder)
[TRR-2021-1488](#) (skulder)
[TRR-2021-503](#) (hofte)
[TRR-2021-487](#) (nakke)
[TRR-2021-292](#) (rygg)
[TRR-2021-190](#) (rygg)
[TRR-2021-75](#) (hørsel og rygg)
[TRR-2020-3356](#) (hode)
[TRR-2020-3270](#) (skulder)
[TRR-2020-3035](#) (rygg, bryst og nakke)
[TRR-2020-2528](#) (hodepine)
[TRR-2020-2463](#) (rygg)
[TRR-2020-2244](#) (håndledd)

[TRR-2020-2214](#) (nakke)
[TRR-2019-4510](#) (nakke og hode)
[TRR-2019-2721](#) (rygg)
[TRR-2019-1768](#) (nakke)
[TRR-2019-1652](#) (bryst og skulder)
[TRR-2018-1829](#) (nakke)
[TRR-2015-3135](#) (haleben)
[TRR-2015-2009](#) (nakke)
[TRR-2015-1854](#) (rygg)
[TRR-2015-1724](#) (rygg)
[TRR-2015-212](#) (rygg)
[TRR-2014-3079](#) (skulder)
[TRR-2014-2244](#) (rygg)
[TRR-2013-521](#) (skulder)
[TRR-2012-319](#) (nakke)
[TRR-2010-2005](#) (hode, nakke og skulder)
[TRR-2009-415](#) (nakke og hode)
[TRR-2005-1619](#) (rygg)

48

Lexia Education Fagportaler (2.0)

Hjem | Hovedsider | Ansvarsområder | Årsakssammenheng | Sidering | Drivlige emner | Samletoversikt | Norsk lov for ansattsskjett | Min side | Rettsavgjørelser | Lexia Management

Rettsavgjørelser | Årsakssammenheng

Sideinnhold

På denne siden finner du oversikten over rettspraksis om årsakssammenheng, med avgjørelser om:

- Betingsforholdene
- Sårbarhetsprinsippet
- Adekvandansen og andre avgrensingsfaktorer

Du kan sortere avgjørelsene etter instans ved å bruke knappene rett over tabellen. Friklassisk kan du gjøre i feltet der det står «søk etter nøkkelord».

Klikkbart hovedmeny

- Rettsavgjørelser
- Litteratur
- Lover, forskrifter mv.
- Skisser & andre verktøy
- Filmer og e-kurs
- Nyhetsarkiv
- Mine favoritter
- Sideoversikten
- Noe du ikke finner?

Vider 1-10 av 190

Referanse	Angjengingsorgan	Skadetype	Hovedtema	Domsammendring	Tematiserte domstret	Angjengelsen i fulltekst	Detaljer	Mine favoritter
TBR-2024-1000 Søke	Trygderetten 11/11/2024	Albueskade Skade i håndledd Smerte i finger	Yrkeskadersvar Bevis og prosess Årsakssammenheng	Saken gjelder anke over avslag på godkjenning av yrkesskade grunnet manglende årsakssammenheng. Den ankerende part fikk avslag om godkjenning av yrkesskade på grunnlag av manglende samtykkeskriving av et arbeidsulykke har forvret stød, samt at denne er hovedårsaken til hans skade. Retten fant at skadeforårsaker i denne del av saken og i håndleddområdet kunne anerkennes som en yrkesskade og engangse vedtak på dette punktet. I årsaksundersøingen viste retten til at de tidligere dokumentene... 18.03.2024		Les i fulltekst	Les mer	Legg til
TBR-2024-3260 Biopsipapir	06/11/2024	Biopsipapir	Yrkeskadersvar Bevis og prosess Årsakssammenheng	Saken dreier seg om godkjenning av anerkent biopsipapir som yrkesskade. Den ankerende part forklarte at skaden oppsto under løfting av en stor lastingspakke fra en tlfanger. Han beskrev senere at pakken glid, noe som forvret et bevisst grep, og at han hermed et smelt i albuen. I klagen oppga han at han skled og fell, noe som førte til en uforhølig knipsbevegelse og skaden. Retten la imidlertid avgjørelsen vekt på at verken skadeforårsaker eller journalnotater fra legvakten bekreftet at han skled eller... 18.03.2024		Les i fulltekst	Les mer	Legg til
TBR-2024-3256 Vredskatt	Trygderetten 04/11/2024	Ryggmargbrøkk	Yrkeskadersvar Årsakssammenheng	Saken gjelder krav om godkjenning av en yrkesskade. Hovedspørsmålet i saken var om den ankerende part hadde vist utvilsomt for en årsaksulykke forbindelse med sitt arbeid. Skaden oppsto da vedkommende, sammen med en kollega, løftet vinduer. Ifølge de foreliggende opplysningene varte vinduene totalt rundt 200 kg, og de ble hevet omtrent 10 cm over gulvnivå. Tilsig under løftet ble det brukt vridningskraft og angrepsskjubrutte. Retten la til grunn at det å håndtere materialer og utstyr, både med og... 18.03.2024		Les i fulltekst	Les mer	Legg til
TBR-2024-3159	Trygderetten 25/10/2024	Psykiske plager	Yrkeskadersvar Årsakssammenheng	Saken gjelder spørsmål om yrkesskade etter at en mann opplevde et verbalt angrep fra en kollega, noe han opplevde som trakasserende. Skadeforårsaker i saken var årsak til at han utviklet en tilstand som ble beskrevet som psykiske plager. Retten fant at det ikke var arbeidssituasjonen som utvilsomt forårsaket skaden, men at den var med på å forverke skaden. Retten fant det ikke naturlig å sammenligne den gitte behandlingen med et fysisk angrep. Videre kom retten til at den verbale konfliktsituasjonen ikke var... 18.03.2024		Les i fulltekst	Les mer	Legg til
TBR-2024-1314	Trygderetten 25/10/2024	Ryggsmags	Yrkeskadersvar Bevis og prosess Årsakssammenheng	Saken omhandler krav om godkjenning av yrkesskade etter fohettryggenes § 13-3. Det avgjørende i saken var om det forelå årsakssammenheng. En kvinne, 57 år gammel, hadde ført på sønn, og har hatt problemer med smerter i rygg, hofte og bein etter hendelsen. Retten kom til at det ikke var... 18.03.2024	Les utdraget	Les i fulltekst	Les mer	Legg til

49

Refleksjoner

– Kjelland 2023

Artikkel

Årsakssammenheng og bevis i personskade-erstatningsretten

Morten Kjelland

Det kan reises visse spørsmål ved bruken av de fire vilkår i trygdesaker. De fire vilkårene gir ikke svar på den årsaksvektingen hovedårsakslæren og fordelingslæren etterspør, og kan derfor ikke anvendes som eneste årsaksregel på trygderettens område. De fire vilkår kan derimot ha en plass ved vurderingen av om det foreligger faktisk (logisk) årsakssammenheng for eksempel mellom en arbeidsulykke og en skade, hvilket kreves for å godkjenne en skade som yrkesskade etter folketrygdløven (ftrl.) § 13-3. Forutsetningen er imidlertid at de fire vilkårene kan overføres til den aktuelle skadetyper i saken, eventuelt at utformingen av kriteriene tilpasses. Dette er et medisinskfaglig spørsmål, som må avgjøres konkret i hver enkelt sak. Se presiseringene i punkt 8.

Forutsatt at de fire vilkårene kan anvendes, og vurderingen av dem munner ut i at det ikke foreligger faktisk årsakssammenheng, er det ikke nødvendig å gå videre til årsaksvektingen; årsakskravet er da uansett ikke oppfylt. Foreligger det faktisk årsakssammenheng, må det i tillegg foretas en årsaksvekting når årsaksreglene anviser det – en årsaksvurdering kan da ikke alene bygge på en vurdering av de fire vilkårene. De fleste av årsaksreglene både i normaltrygden og yrkesskadetrygden anviser vektingsprinsipper. Fra normaltrygden kan

50

DISPOSISJON

– plan for innlegget

Bedriftsvilkårene

Yrkesskader (ulykkebegrepet)

• **Yrkessykdom**

• **Årsakssammenheng**

Kort om utmåling

51

Årsaksvurderinger i trygden

– nye tendenser i trygderettspraksis

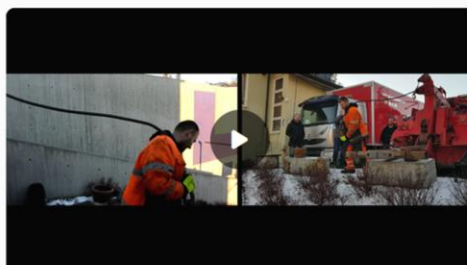
Leksjon 4 Årsakssammenheng og bevis – vanskelig konstaterbare skader med vekt på nakkeslengskader

- Presentasjon av «de fire vilkår»
- Anvendelsesområdet for de fire kriteriene: Kan de anvendes utenfor nakkeslengskader, og i så fall på hvilken måte? Innblikk i rettspraksis og presentasjon av et domshefte
- Juridisk-medisinsk gjennomgang av
 1. skadeevne-kriteriet
 2. akutt symptomkravet
 3. brosymptomkravet
 4. forenlighetskriteriet
- Kort om årsaksvurderinger ved PTSD
- Viktige å huske på ved bruk av medisinsk sakkyndige. Tolkning av Standardmandatet i NOU 2000: 23

Disposisjon

Hjelpeskisse over Lie-kriteriene

De 4 kriteriene formulert (strukturert domstekst)

52

Årsaksvurderinger i trygden

– nye tendenser i trygderettspraksis

Leksjon 5 Årsakskrav i trygden

- Kort om årsakskrav i normaltrygden; sykepenger, AAP og uføretrygd
- Årsakskravet i ftrl. § 13-3 | yrkesskader | godkjenningssomgangen
- Årsakskravet i ftrl. § 13-4 | yrkessykdom | godkjenningssomgangen
- Årsakskravet i yrkesskadetrygdens utmålingsregler for stønader, AAP, uføretrygd og menerstatning
- Forholdet mellom trygd og yrkesskadeforsikring

Disposisjonshefte med dommer

Utdypende lysbilder

Sammenfattende tabell over årsakskrav i trygd og erstatning

Doms- og kjennelsesoversikt

Lovkommentar

53

DISPOSISJON

– plan for innlegget

Bedriftsvilkårene

Yrkesskader (ulykkebegrepet)

Yrkessykdom

Årsakssammenheng

Kort om utmåling

54

Avgjørelse	Tema	Hjemmel
<i>Menerstatning</i> (Rt. 2003 s. 841)	Varighetskravet for menerstatning, som settes til i utgangspunktet ti års varighet	Ftrl. § 13-17, samt skl. § 3-2
<i>Psykolog</i> (Rt. 2003 s. 1358)	Stadfester at varighetskravet for menerstatning er ti års varighet	Ftrl. § 13-17, samt skl. § 3-2
<i>Sporveisbetjent</i> (Rt. 2006 s. 735)	Stønad; generell presisering om tilnærmingen til årsaksspørsmål i trygden + klargjør at ftrl. § 5-25 bygger på en tradisjonell hovedårsakslære	Ftrl. § 5-25
<i>Blåresept</i> (Rt. 2007 s. 721)	Stadfester at ftrl. § 5-25 bygger på en tradisjonell hovedårsakslære	Ftrl. § 5-25
<i>Vingrom</i> (Rt. 2015 s. 820)	Presiserer beregningsprinsippene for fastsettelse av menerstatning i flerskade-tilfeller, og at medlemmet/skadelidte kan velge det prinsippet som gir høyest utbetaling.	Ftrl. § 13-17, samt skl. § 3-2
<i>Bråttsjø</i> (HR-2019-1257-U)	Ankeutvalget klargjør at rett til sykepenger ved yrkesskade gjelder maksimalt 260 dager for en og samme yrkesskade.	Ftrl. § 8-55 bokstav f
<i>Bekhterevs sykdom</i> (HR-2024-2272-A)	Presiserer reglene om følgeskader av yrkesskader og yrkessykdom; skjæringsfelt mellom årsakssammenheng og utmåling.	Ftrl. §§ 13-3, 13-4 og 13-17

55

Yrkesskadedekning i trygden

– sentrale utviklingstrekk i høyesterettspraksis:
hovedlinjer og utvalgte emner

Nettsiden for forelesningen: www.ejuss.no

Ønsker du tilgang i 6 mnd? Send e-post til

morten@lexiaeducation.no

Professor dr. juris Morten Kjelland

56